

Лукін Сергій Юрійович,

к.е.н., доц.,

директор закладу післядипломної освіти

“Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій при Київській обласній державній адміністрації”,

м. Київ

ORCID 0000-0001-6516-5605

УДК 352

doi: 10.34213/tp.20.01.04

ПУБЛІЧНИЙ ПРОСТІР: СТРУКТУРА ТА СКЛАДНИКИ, ЇХНІ ОЗНАКИ ТА ПРИНЦИПИ

Розглянуто поняття “публічність”, “публічна сфера”, “публічний простір”. Проаналізовано основні принципи публічного простору як закономірності функціонування окремих складників, а саме: відкритості і прозорості, об’єктивності, демократії в управлінні містом, комфорту, екологічності, безпеки, розвитку освіти, технологічності, економічності, мобільності, культурології та ін., які утворюють ефективну систему функціонування міста. Подано модель “евклідового” публічного простору для підкреслення природи елементів та їхніх властивостей.

Ключові слова: публічність, публічна сфера, публічний простір, принципи публічного простору, відкритий публічний простір.

Постановка проблеми. Починаючи з кінця ХХ ст. так званий просторовий поворот (посилення просторово-географічного компонента) проявляється в багатьох соціально-гуманітарних науках (філософії, літературознавстві, антропології, соціології та ін.), які починають активно оперувати різноманітними метафорами простору. Сучасні дослідники навіть говорять про появу нової дисципліни – культурної географії, яка розглядає простір як соціальний продукт, результат економічного та культурного виробництва.

Дотримуючи логіки просторової парадигми, спробуємо вирішити такі завдання: дати інтерпретацію поняттю “публічний простір” через синтез понять “простір”, “публічність”, описати специфічні ознаки публічного простору і розглянути його основні принципи системи функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На цей час поняття “публічний простір” у наукових дослідженнях з публічного управління та адміністрування є недостатньо вивченим, хоча українськими вченими М. Білинською, В. Бодровим, В. Гошовською, В. Колтун, В. Корженко, О. Коротич, Т. Пахомовою, Я. Радиш, І. Розпутенком, В. Скуратівським, Ю. Сурміним, О. Сушинським, С. Телешуном та іншими вже висвітлювалось у наукових джерелах зазначене поняття з позиції вивчення взаємозв’язку публічного простору та публічної політики, розвитку громадянського суспільства та розвитку територіальних громад.

Утім ці та інші наукові праці не висвітлюють досліджуване питання крізь призму вітчизняної науки публічного управління. Враховуючи важливість визначення основних ознак та принципів публічного простору, статтю присвячено комплексному теоретичному аналізу принципів публічного простору міста та особливостей його функціонування.

Мета статті – обґрунтувати принципи формування та особливості розвитку публічного простору міста.

Виклад основного матеріалу. Особливість осмислюваного поняття полягає в тому, що воно об'єднує два змістовно змінювані терміни: “простір” та “публічність”. Згідно з першим, простір – це нескінченне вмістище речей, арена руху тіл. Таке уявлення відповідало погляду атомістів на природу речей. “Повне” і “порожнє” – два нерозривно зв'язані поняття: атоми (абсолютно “повне”) можуть існувати і рухатися тільки в абсолютно “порожньому” просторі-вмістищі. Цій концепції протиставляється концепція Арістотеля, який заперечував згадану теорію, а отже, і заперечення порожнього простору. За його теорією, порожнеча існувати не може, бо вона – це щось, що має величину, і одночасно ніщо, безтілесний початок: ні на що не діє і не зазнає дії; чого не може бути, тому що бути не може. За таких засад робився висновок, що простір – це сукупність місць, займаних тілами [9, с. 23].

Узагальнене уявлення про публічність було вперше сформульоване американським філософом Д. Дьюї в книзі “Публічне і приватне”, опублікованій у 1927 р., де “публічне” розумілося як спосіб регулювання суспільством тих реально присутніх інтересів, ефект яких виходить за рамки прямої взаємодії приватних осіб й істотно позначається на житті багатьох громадян суспільства. Форми “громадськості” історично мінливі: рамки і структури комунікативності, спільності, відкритості безперервно змінюються – як “у собі”, так і в ставленні до інших сфер суспільства. Пов'язуючи суспільство та його інтереси з інститутом держави, Ю. Габермас тим самим подав політичний вимір публічної сфери і дав поштовх пошуку нових постмодернових уявлень про публічний простір [8, с. 10–11].

У сучасному науковому лексиконі поняття “публічна сфера” означає сферу формування й реалізації інтересів суспільства в цілому, тобто публічна сфера не тільки здійснює колективний пошук суб'єктами громадянського суспільства своїх загальних цілей і засобів досягнення їх, але і є сферою їхніх практичних втілень у систему реальних суспільних відносин і інститутів.

Західна наукова думка описує публічну сферу як спосіб забезпечення в суспільстві клімату причетності до управління суспільними справами і демократизму. Її завдання – підтримувати і розширювати участь самого суспільства в політичному процесі, стимулювати пошук таких рішень громадських проблем, які дають оптимальні варіанти з'єднання приватних інтересів з публічними, тобто інтересами суспільства як цілого [6, с. 4–5].

Для характеристики консолідаційної функції щодо векторів діяльності всіх суб'єктів розвитку територіальної громади – місцевих органів публічного управління, підприємців, представників громадського сектору тощо – найбільш доцільним видається застосування терміна саме “публічний” простір, адже він є найбільш домірним для сфери публічного управління і спроможний відобразити змісти, що характеризують, окрім функцій управління, також і характеристики права власника. Обмежений обсяг цього дослідження не передбачає детального обґрунтування такої наукової позиції, тож вважаємо за можливе послатися на праці фахівців різних галузей науки – від економіки і права до соціології та культурології [4].

За таких багатоманітних характеристик доволі складно надати визначення інформаційного простору, яке б охоплювало найвизначальніші показники. Публічний простір являє собою відкритий багатовимірний простір, де визначається спосіб регулювання суспільством інтересів, що реально існують. Ураховуючи його специфіку, слід зазначити, що це не тільки простір одного

покоління, у ньому закладено традиції попередніх поколінь, і він сприяє передачі нагромадженого досвіду та традицій іншим. У структурі публічного простору особливе місце належить публічно-політичному полю, у якому відбувається боротьба за право формувати картину дійсності, визначати ступінь актуальності тих чи інших проблем, а також говорити від імені інших агентів.

У сучасному демократичному суспільстві ознаками такого простору є:

– постійний комунікативний процес, оскільки публічна політика, на якому б рівні розвитку вона не знаходилась у тій чи іншій країні, завжди передбачає взаємодію;

– відкритість, яка означає доступність публічно-політичного простору для певного кола суб'єктів (суспільних інститутів, громадян, засобів масової інформації, держави тощо);

– максимально вільне циркулювання інформації;

– забезпечення умов для участі громадян у політичному процесі, зокрема через створення дискусійних майданчиків і формування громадської думки;

– змістовна спрямованість на формулювання та реалізацію суспільних інтересів із метою досягнення спільного (суспільного) блага [5, с. 71].

На рисунку зображено схему “евклідового” публічного простору – чотири-вимірний простору, де кожний вимір слід розглядати як абстрактні об'єкти з певними властивостями, які в деяких випадках можна зобразити у вигляді площинної частини сукупного поняття “публічний простір”.

Рисунок. Модель “евклідового” публічного простору [3, с. 64]

Враховуючи характеристики публічного простору, зазначені вище, перерахуємо його властивості, динаміка яких може розглядатися в ракурсі фіксації соціальних змін, що відбуваються на урбанізованих територіях: функціональний вимір: 1) функціональне призначення публічного простору (у т. ч. щодо забезпечення різних форм комунікації); 2) чи виконує (і як саме?) публічний простір функцію каналу інформування про події та інших людей (чи наявними є умови для спостереження та вивчення людьми поведінки одне одного); 3) ступінь комерціалізованості публічного простору; структурний вимір: 4) зонування території; 5) форма власності території, що використовується як публічний простір; 6) ступінь відкритості публічного простору (відкритий або з обмеженим доступом); 7) ступінь виконання публічним простором логістичної функції у місті (як він пов'язує окремі міські осередки); мотиваційний вимір: 8) чи наявні певні норми поведінки в цьому публічному просторі (або чи є такі норми вимогою в цьому просторі); 9) як ідентифікуються “свої-чужі” у публічному просторі; 10) пов'язаність цього публічного простору з певними соціальними групами та / або видами діяльності; процесуальний вимір: 11) які форми інтеграції (реально або потенційно) може забезпечувати публічний простір [3, с. 64–65].

Очевидно, що перераховані ознаки можна розглядати також у контексті фізичного, економічного, комунікативного та нормативного вимірів вивчення публічного простору.

Основне, на що треба звернути увагу при розгляді цього об'єкта дослідження під час вивчення соціальних змін, – це їхній (тобто змін) динамічний аспект, що з необхідністю вимагає від дослідника здійснення не одного, а декількох відтермінованих у часі замірів перелічених властивостей з метою фіксації зрушень у суспільному житті на урбанізованих територіях. На нашу думку, основні принципи публічного простору – це закономірності функціонування окремих складників, а саме: відкритості і прозорості, об'єктивності, демократії в управлінні містом, комфорту, екологічності, безпеки, розвитку освіти, технологічності, економічності, мобільності, культурології та ін., які утворюють ефективну систему функціонування міста.

Сьогодні відкритість і прозорість дозволяє кожному дізнатися про механізми прийняття управлінських рішень. У той же час цей принцип забезпечує обов'язковість чіткого контролю за дотриманням верховенства права, рівності всіх громадян перед законом та є необхідною умовою діяльності працівників на всіх рівнях управління. Адже дія цих принципів поширюється на функціонування всієї системи публічного простору і не стосується лише питань національної безпеки та інформації про особисті дані публічних службовців.

Виникнення, розвиток, функціонування та припинення існування будь-яких систем зумовлені певними закономірностями, які мають об'єктивний характер. Не становлять винятку із зазначеного правила й усі інші відомі системи, у т. ч. й публічний простір. Закономірності можуть бути пізнаними і непізнаними. Пізнані поділяються на дві групи: ті, що відповідають потребам людини (позитивні), і ті, що не відповідають потребам людини або суперечать їм (негативні) [2].

Принцип об'єктивності. Відповідно до словникової дефініції, основними рисами поняття “об'єктивність” є: 1) належність до об'єктивної реальності; 2) причетність до об'єктивного пізнання; 3) неупередженість, відповідність об'єктивній дійсності. Таким чином, у кожному з визначень підкреслюється взаємозв'язок об'єктивності з об'єктивною (хоча виникає тавтологія, краще – справжньою) реальністю, пізнанням чи дійсністю.

Принцип демократії в управлінні містом. Будь-які визначення демократії не дозволяють повною мірою виявити сутність та зміст цього різноманітного і складного явища публічного простору. Щоб збагнути це, треба звернутися до найбільш суттєвих ознак цього політичного феномену, які були притаманні різним системам і моделям демократії протягом усієї історії людства в різних країнах і частинах світу.

Найважливішою й загально визнаною ознакою демократії є **юридичне визнання й інституціональне вираження суверенітету.**

Суверенітет народу виявляється перш за все в тому, що саме народ періодично обирає і в будь-який час оновлює представницькі державні органи, яким належить вища, нормативно-правова, зокрема законодавча, влада.

Поділ державної влади – інша дуже важлива і теж загально визнана ознака демократії. Без нього не було й не може бути демократії.

Зосередження основоположних видів влади в руках демократичних органів (тобто таких органів, що обираються, оновлюються і приймають свої рішення за більшістю голосів), а не в руках окремих посадових осіб – важлива й актуальна ознака демократії.

Періодична виборність місцевих державних органів та посадових осіб – ця ознака демократії є теж універсальною, незважаючи на те, що не кожна виборність веде до справжньої демократії, а лише та, яка передбачає відповідальність обранців перед виборцями й можливість виборців оновити орган влади або переобрати посадову особу [1].

Для забезпечення справжньої демократії посадові особи повинні обиратися лише демократичними органами, які в змозі, по-перше, взяти на себе основоположну владу, не притаманну окремим особам, а по-друге, у будь-який момент переобрати їх і тим самим забезпечити їхню відповідальність, без якої демократія має формальний характер.

Прийняття рішень за більшістю голосів і підкорення меншості більшості. Цей механізм функціонування демократії означає визнання того факту, що в рівних умовах більшість, як правило, частіше має рацію, ніж меншість. І тому меншість повинна підкорятися більшості. Це зовсім не означає, що більшість ніколи не помиляється, а означає лише те, що в умовах демократії реалізується воля більшості. І це справедливо, бо між більшістю та меншістю в умовах демократії існує лише плідне змагання, у ході якого меншість завжди має можливість переконати у своїй правоті ту частину людей, яка в ході прийняття рішення може перетворити меншість на більшість. Завдяки саме такій можливості в демократичній державі державна влада мирним шляхом переходить від одних політичних сил до інших, і забезпечується соціально-політичне оновлення та суспільний прогрес.

Рівність прав громадян на участь в управлінні містом – ще одна ознака демократії. Вона передбачає: рівне право громадян обирати на державні посади і бути обраними; свободу створення громадянами політичних партій та об'єднань, що обстоюють їхні права та інтереси; право на отримання та розповсюдження політичної інформації.

Але політична рівність може бути формальною, чисто юридичною, а може стати й фактичною, яка передбачає створення рівних можливостей реалізації прав громадян у всіх сферах суспільного життя. Залежно від сфери, у якій створюються більш-менш рівні можливості для громадян у прийнятті тих або інших управлінських рішень, учені поряд з демократією політичною виділяють також демократію соціальну, економічну та виробничу (індустріальну).

Поняття *соціальної демократії* включає зрівняння умов життя в соціальному плані, відсутність наслідуваних відмінностей громадян у соціальному стані, доступність кожному всіх видів соціальної діяльності, почесей та звань. Соціальна демократія – це відповідний стан суспільства, спосіб життя.

Економічна демократія – це фактично розподільча демократія, спрямована на забезпечення справедливого розподілу благ та засобів їхнього отримання, що належать людям та колективам за ту чи іншу працю, виконання тих чи інших трудових обов'язків, на зрівняння економічних можливостей та умов різних верств населення, людей різного віку, дітей, які належать до сімей різного достатку. Іноді під економічною демократією розуміють перероз-

поділ багатства, який завжди веде до соціальної напруги й загрожує соціальними конфліктами. Насправді ж економічну демократію спрямовано перш за все на забезпечення справедливого розподілу благ та засобів їхнього отримання і, таким чином, запобігання перерозподілу багатства, який завжди є наслідком фактичної відсутності економічної та виробничої демократії.

Виробнича демократія – демократія, спрямована перш за все на справедливий розподіл трудових обов'язків та праці. Для того щоб виробництво було ефективним, трудові обов'язки зокрема і праця взагалі повинні розподілятися за здібностями. Спосіб розподілу трудових обов'язків та праці, який, як правило, нерозривно пов'язано з розподілом благ та засобів отримання їх, у випадку його одноосібності часто породжує помилки і зловживання, оскільки будь-яка людина являє собою згусток особистих зв'язків, яких вона ні за яких обставин не зможе (а часто і не хоче) позбавитися. Ось чому виробнича демократія є об'єктивною необхідністю. І ось чому всякого роду ради трудових колективів, спрямовані на надання допомоги керівникам у доборі кадрів, практикуються на підприємствах усіх форм власності щонайменше з XIX ст.

Принцип комфорту – це перш за все доступність соціальних послуг, можливість мати вибір товарів і послуг, ефективний зворотний зв'язок та клієнтоорієнтованість у наданні послуг та ін.

Принцип екологічності. Кожне місто піклується про збереження й ощадливе використання та відтворення природних ресурсів, працює над вирішенням суперечності між потребами суспільства і можливостями природи, займається екологічною освітою і вихованням своїх громадян.

Принцип розвитку освіти в містах. Основними принципами освіти є:

- рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку;
- доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою;
- гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей;
- органічний зв'язок зі світовою та національною історією, культурою, традиціями;
- незалежність освіти від політичних партій, суспільних і релігійних організацій;
- науковий, світський характер освіти;
- інтеграція з наукою і виробництвом;
- взаємозв'язок з освітою інших країн;
- гнучкість і прогностичність системи освіти;
- єдність і наступність системи освіти;
- безперервність і різноманітність освіти;
- поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті.

З наведеного переліку бачимо, що основні принципи освіти спрямовано на реалізацію системного реформування усієї системи освіти.

Реальне здійснення демократичних перетворень, удосконалення управлінських процесів відповідно до вимог документів про адміністративну реформу, забезпечення в державі справжньої законності та реального правового порядку можливі лише в умовах широкої гласності та врахування громадської думки.

Порушення принципу об'єктивності найчастіше пов'язано з об'єктивістськими ознаками природних і соціальних явищ, а також із прийняттям рішень, які не враховують об'єктивних закономірностей. Здебільшого це призводить до втрат у сфері виробництва, поглиблення контролю управлінського процесу, викликає недовіру до суб'єкта управління.

Принцип відповідальності за прийняті рішення має два аспекти. По-перше, завдяки його застосуванню забезпечується невідворотність відповідальності за помилкові, прийняті без урахування об'єктивних закономірностей і конкретних ситуацій рішення, а по-друге, на його основі відповідальність персоніфікується.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Публічний простір являє собою відкритий багатовимірний простір, де визначається спосіб регулювання суспільством реально присутніх інтересів. Ураховуючи його специфіку, слід зазначити, що це не тільки простір одного покоління, у ньому закладено традиції попередніх поколінь, і він сприяє передачі нагромадженого досвіду і традицій іншим. Основні принципи публічного простору – це закономірності функціонування окремих складників, а саме: відкритості та прозорості, об'єктивності, демократії в управлінні містом, комфорту, екологічності, безпеки, розвитку освіти, технологічності, економічності, мобільності, культурології та ін., які утворюють ефективну систему функціонування міста. І важливим значенням для успішного функціонування публічного простору міста є врахування всіх вищезазначених принципів та їхніх складників.

Дослідження суспільного простору міста дає доволі різнобічну інформацію про особливості функціонування суспільства, його цінності, пріоритети та орієнтації, рівень інтегрованості та розвитку. Отже, публічний простір є важливим і перспективним об'єктом наукового вивчення. Очевидно, що в динамічному і мінливому сучасному суспільстві особливий інтерес у дослідників викликають зміни, що відбуваються в соціальному середовищі – у соціальних відносинах, спільнотах, інститутах тощо.

І цілком природно, що ці зміни мають певним чином відбиватися і на публічному просторі – і на самій його організації, і на функціональному призначенні та особливостях публічного використання. Перелік ознак публічного простору, за якими можна прослідкувати соціальні зміни, що відбуваються на урбанізованих територіях, ми розглядаємо як один із кроків на шляху побудови методичного інструментарію для дослідження соціальних змін у сучасному місті.

Список використаних джерел

1. Дерега В. В. Соціальна та гуманітарна політика. URL: <http://buklib.net/books/35821/>.
2. Дзюндзюк В. Б., Мельтюхова Н. М., Корженко В. В. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2011. 306 с.
3. Жулькевська О. В., Грищенко М. В. Суспільний простір міста як об'єкт соціологічного вивчення та емпіричний референт соціальних змін. *Соціологічні студії*. 2012. № 1. С. 61–66.
4. Колтун В. С. Публічний простір у процесах консолідації територіальних громад. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/4.pdf.
5. Котуков О. А. Теоретичні засади формування публічного та публічно-політичного просторів. *Ефективність державного управління*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2015_43_10.
6. Оболенський О., Лукін С. Публічне управління: публічна сфера, публічне право і публічна політика – співвідношення понять. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Львів : ДРІДУ НАДУ, 2013. С. 3–11.

7. Тимошик М. Видавнича справа та редагування. Київ : Ін Юре, 2004. 224 с. URL: <http://issuu.com/vsriourn/docs/vvdavnvchasDiavatvmoshik> (дата звернення: 07.01.2020).

8. Чальцева О. М. Публічна політика: теоретичний вимір і сучасна практика. Вінниця : ФОП Барановська Т. П., 2017. 336 с.

9. Яковенко М. Інформаційний простір: філософські аспекти формування поняття. *Інституційне сховище Національного університету "Львівська політехніка"*. Львів : Львів. політехніка, 2011. С. 22–27.

References

1. Dereha, V.V. Sotsialna ta humanitarna polityka. URL: <http://buklib.net/books/35821/> [in Ukrainian].

2. Dzendziuk, V.B., Meltiukhova, N.M., Korzhenko, V.V. (2011). Publichne administruvannya v Ukraini. Kharkiv: KRIPA NADU "Mahistr" [in Ukrainian].

3. Zhulkevskaya, O.V., Hryshchenko, M.V. (2012). Suspilnyj prostir mista iak ob'ekt sotsiologichnoho vyvchennia ta empirychnyj referent sotsialnykh zmin. *Sotsiologichni studii*, 1, 61–66 [in Ukrainian].

4. Koltun, V.S. (2018). Publichnyj prostir u protsesakh konsolidatsii terytorialnykh hromad. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/4.pdf [in Ukrainian].

5. Kotukov, O.A. (2015). Teoretychni zasady formuvannia publichnoho ta publichno-politychnoho prostoriv. *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2015_43_10 [in Ukrainian].

6. Obolenskyj, O., Lukin, S. (2013). Publichne upravlinnia: publichna sfera, publichne pravo i publichna polityka – spivvidnoshennia poniat. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, 3–11. Lviv: DRIDU NADU [in Ukrainian].

7. Tymoshyk, M. (2004). Vydavnycha справа ta redahuvannia. Kyiv: Ін Юре. URL: <http://issuu.com/vsriourn/docs/vvdavnvchasDiavatvmoshik> [in Ukrainian].

8. Chaltseva, O.M. (2017). Publichna polityka: teoretychnyj vymir i suchasna praktyka. Vinnytsia: FOP Baranovska T.P. [in Ukrainian].

9. Yakovenko, M. (2011). Informatsijnyj prostir: filosofski aspekty formuvannia poniatia. *Instytutskijne skhovysche Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*, 22–27. Lviv : Lvivska politekhnika [in Ukrainian].

Lukin S. Yu.

PhD in Economics, Associate Professor, Director of Center of Retraining and Professional Development of Employees of State Agencies, Local Governments, State Enterprises, Institutions and Organizations Kyiv Regional State Administration, Kyiv
ORCID 0000-0001-6516-5605

PUBLIC SPACE: STRUCTURE AND CONSTITUENTS, THEIR FEATURES AND PRINCIPLES

The article presents the concept of "publicity", "public sphere" and "public space". Public outdoor space is a multidimensional space, where determined by the method of regulation of the society of real interest. Given its specificity, it should be noted that it is not only the space of one generation, it incorporated the traditions of previous generations and it facilitates the transfer of accumulated experience and traditions of others. In the structure of public space occupies a special place in public-political field in which there is a struggle for the right to shape the picture of reality, to determine the degree of relevance of certain issues and to speak on behalf of other agents.

The article presents a model of "Euclidean public space" – four-dimensional space, where each dimension should be considered as abstract objects with certain properties, which in some cases can be represented in the form of a planar part of the total concept of "public space".

The basic principles of public space, as principles of functioning of separate components, namely: transparency, objectivity, and democracy in the management of the city, comfort, friendliness, security, development, education, technology, economy, mobility, culture etc. which form an efficient system functioning of the city.

Research into public space of the city gives quite comprehensive information about functioning of a society, its values, priorities and orientation, level of integration and development. Therefore, public space is an important and promising object of scientific study. Obviously, in a dynamic and changing modern society, the particular interest of researchers is caused by changes occurring in the social environment – social relations, communities, institutions and the like.

Naturally, these changes have a particular impact on the public space, and most of his organization, and on the functional purpose and characteristics of public use. The list of signs of public space, which can be traced to the social changes taking place in urban areas, we consider as one of the steps towards building a methodological Toolkit for the study of social change in the modern city.

Keywords: publicity, public sphere, public space, principles of public space, open public space.

Надійшла до редакції 20.02.2020 р.